

## **ЗМІСТ**

1. Вступ
  2. Історія створення системи ООН
  3. Система органів ООН
  4. Головні органи управління ООН
    - 4.1. Генеральна Асамблея
    - 4.2. Рада Безпеки ООН
    - 4.3. Міжнародний Суд
  5. Спеціальні установи ООН
  6. Діяльність ООН
    - 6.1. Миротворча діяльність
    - 6.2. Дотримання прав людини, міжнародного права
  7. Висновки
- Використані джерела

## Вступ

У даній роботі було поставлено за мету вивчити Організацію об'єднаних націй з точки зору міжнародного права і історії міжнародних відносин. Для досягнення даної мети було обрано такі завдання:

- 1) дослідити принципи роботи ООН;
- 2) отримати уявлення про функціонування ООН в наші дні.

Актуальність обраної теми безсумнівна зважаючи на низку проблем, які відчуває світову спільноту в XXI столітті, і які можуть бути вирішені тільки колективними зусиллями. ООН буде розглянуто з позицій її повноважень, напрацьованої практики прийняття та реалізації рішень і можливого реформування.

Тема ООН неодноразово порушувалася і прямо вивчалася в різних статтях, монографіях, книгах і дослідженнях. ООН вивчається студентами різних вузів Росії і світу. ООН є центром дипломатичних контактів та проведення міжнародних дискусій, зустрічей, конференцій. Своєю роботою ООН забезпечує необхідні умови для мирного вирішення спорів.

Під час міжнародних криз ООН робить все, щоб послабити напруженість і сприяти успіху переговорів. ООН сприяє зміцненню миру усіма своїми діями:

- докладає зусиль для захисту прав людини;
- здійснює превентивні дипломатичні заходи для того, щоб запобігти конфлікту;
- надає допомогу в проведенні виборів і підтримує процеси демократизації;
- сприяє економічному і соціальному розвитку;
- надає гуманітарну допомогу;
- займається репатріацією біженців;
- допомагає відновлювати державні інфраструктури та сприяє процесу відновлення.

Але ООН не є світовим урядом, оскільки вона є організація суверенних і незалежних держав і виконує тільки ті завдання, які за домовленістю між державами-членами їй слід виконувати згідно зі своїм Статутом.

Близько 100 років тому з'явилася ідея створення міжнародної організації для контролю за інтеграційними процесами в світовій спільноті. Однак, перша половина XX століття, що ознаменувалася двома світовими війнами, істотно ускладнила спокійний розвиток більшості країн, і 24 жовтня 1945 року 51 країною, які були сповнені рішучості зберегти мир за допомогою розвитку міжнародної співпраці і забезпечення колективної безпеки, була створена Організація Об'єднаних Націй.

В даний час вона є найбільш масштабною і всеосяжною міжнародною організацією і охоплює практично всі сфери життєдіяльності людства, від дотримання прав людини до вирішення екологічних проблем. До її складу входять близько 188 країн - практично всі країни світу.

Сформована стійка розвинена система ООН дозволяє оперативно реагувати на події, що відбуваються в світі, а також включати в сферу свого впливу більшість компонентів розвитку. Система складається з п'яти головних органів і великої кількості спеціалізованих установ, як безпосередньо залежать від ООН, так і функціонують незалежно від неї.

Проте, однією з найважливіших задач ООН є підтримання миру і безпеки. Завдяки зусиллям організації вже дозволено величезна кількість міжнародних конфліктів, здійснені комплексні операції, пов'язані з встановленням і підтриманням миру і наданням гуманітарної допомоги, запобігти назріваючі конфлікти.

Крім того, підписано низку документів про скорочення і нерозповсюдження зброї, заборону створення зброї масового знищення і

випробування ядерних боєголовок. Миротворча діяльність ООН спрямована і на боротьбу зі світовим тероризмом.

Іншим важливим завданням є контроль за дотриманням прав людини. У 1948 році Генеральною Асамблеєю була прийнята Загальна декларація прав людини, завдяки якій відбулося зрівняння в правах усіх чоловіків і жінок, а також було проголошено право на життя, свободу і громадянство, право на свободу думки, совісті і релігії, право на працю, освіту і участь в управлінні. Зусилля ООН в цій сфері спрямовані на викорінення насильства і усунення геноциду.

ООН також надає допомогу в цілях розвитку всіх країн, прагнучи до забезпечення більш високих стандартів життя, повної зайнятості і умов для соціально-економічного прогресу і розвитку.

Таким чином, дана тема є вкрай цікавою для розгляду, так як все більше посилюється роль ООН в умовах зростаючої міжнародної інтеграції.

## 2. Історія створення системи ООН

ООН - міжнародна організація, яка була заснована в 1945 році. Штаб квартира знаходиться у Нью-Йорку. ООН створили союзні держави, що перемогли у Другій світовій війні. Завдання ООН визначені у Статуті: *“Підтримувати міжнародний мир і безпеку і з цією метою приймати ефективні колективні заходи для запобігання та усунення загрози миру ... Розвивати дружні відносини між націями на основі поваги принципу рівноправності і самовизначення народів ... для забезпечення співробітництва у вирішенні міжнародних проблем економічного, соціального, культурного і гуманітарного характеру та всіляко сприяти розвитку поваги прав людини та основних свобод для всіх, незалежно від раси, статі, мови і релігії”*. [Глебов І.Н. Международное право]

Системність ООН з'явилася більш, ніж 100 років тому. Це механізм управління суспільством, а модель сучасного вигляду складалась протягом тривалого періоду. У середніх роках ХІХ століття почали формуватись перші організації міжурядового типу. Їх поява була зумовлена з двох важливих причин.

- Перша - утворення суверенних держав за результатом буржуазно-демократичних революцій, які прагнуть національної незалежності.
- Друга - науково-технічна революція, за успіхами якої виникло породження тенденції взаємозалежності та взаємопов'язаності між державами.

Від початку головна мета полягала у міждержавному співробітництві у рамках міжнародної організації. Це можна було вважати за контроль над процесами інтеграційного характеру.

Початок ХХ століття означало закінчення помірного розвитку держав. Значну затримку розвитку міжнародних організацій і їх розпуску

спричинила Перша світова війна. Проте, усвідомлення всієї згубної дії світових війн для цивілізації всього людства, дало великий поштовх до створення нових проектів міжнародних організацій задля запобігання світових війн у подальшому розвитку. [Каламкарян Р.А., Мигачев Ю.И. Международное право]

В силу своїх масштабів, методів терору із застосуванням фашистських армій, Друга світова війна підштовхнула урядову і суспільну ініціативу до ефективної боротьби з агресією у світі і забезпечення миру, організації безпеки.

Урядовий рівень питання щодо створення організації, що займалася б безпекою з'явився від початку перших днів війни. Дуже вагомим етапом на шляху будування МО (міжнародної організації) безпеки була поява конференції союзних держав у Москві 30 жовтня 1943 р. Там була прийнята Декларація 1943 р., яку підписали представники СРСР, США, Китай та ВБ. Дані держави офіційно проголосили своє визнання необхідності заснування в максимально короткий термін загальної міжнародної організації щодо підтримання миру у всьому світі та загальнонаціональної безпеки, що була б побудована на принципах суверенної рівності усіх миролюбних держав. Її членами могли б стати держави будь-якого типу, незалежно від розмірів та статків.

Особливостями цієї організації варто назвати яскраво виражений політичний характер, що виявляється в орієнтації на питання миру, безпеки, і гранично широку компетенцію у всіх сферах міждержавного співробітництва

Найважливіші етапи створення ООН:

- Конференція в Думбартон-Оксі (1944), на якій були узгоджені основні принципи і параметри механізму діяльності майбутньої організації.

- Кримська конференція (Ялта, лютий 1945) за участю глав трьох урядів - радянського, британського і американського - прийняла рішення про скликання конференції Об'єднаних Націй в США в квітні 1945.

### **3. Система органів ООН**

Відносно стійка система ООН включає в себе наступні органи, такі як:

- Генеральна Асамблея ООН
- Рада з Опіки ООН
- Економічний і соціальний Рада ООН (ЕКОСОП ООН)
- Рада Безпеки ООН
- Міжнародний Суд ООН, Секретаріат ООН

Система включає також спеціалізовані установи:

- Міжнародний валютний фонд
- Міжнародна морська організація
- Міжнародна асоціація розвитку
- Міжнародний банк реконструкції та розвитку
- Міжнародна організація праці
- Міжнародна організація цивільної авіації
- Всесвітній поштовий союз
- Міжнародний союз електрозв'язку
- Всесвітня організація охорони здоров'я
- Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО)
- Всесвітня метеорологічна організація
- Всесвітня організація інтелектуальної власності
- Організація Об'єднаних Націй з промислового розвитку
- Продовольча і сільськогосподарська організація Об'єднаних Націй
- Міжнародне агентство з атомної енергії
- Міжнародний фонд сільськогосподарського розвитку



Дані установи, які включають і Всесвітню організацію охорони здоров'я і Міжнародну організацію цивільної авіації, є органами самостійного характеру, які були створені на міжурядових угодах. Вони включають максимально широкий діапазон функцій міжнародного характеру у галузях економіки, культури та соціуму, сферах охорони здоров'я, освіти і тд.

Деякі з них, наприклад Міжнародна організація праці та Всесвітній поштовий союз, старше самої Організації Об'єднаних Націй. Міжнародне агентство з атомної енергії також пов'язано з Організацією Об'єднаних Націй спеціальною угодою. [Лукашук И.И. Международное право: особенная часть: учебник для студентов юридических факультетов и вузов]

П'ятірка головних органів ООН - Генеральна Асамблея, Рада Безпеки, Економічна і соціальна рада, Рада з Опіки і Секретаріат - знаходяться в Центральних установах Організації Об'єднаних Націй в Нью-Йорку, шостий орган - Міжнародний Суд - розташований в Гаазі, Нідерланди. В даний час організація налічує близько 188 країн.

#### **4. Головні органи управління ООН**

#### 4.1. Генеральна Асамблея

Генеральна Асамблея - це представницький орган дорадчого типу, який представляє собою сукупність усіх держав-членів ООН. ГА ООН має повноваження на розгляд загальних принципів співробітництва у справі підтримання миру у всьому світі, забезпечення безпеки, а також визначення орієнтованих принципів, що стосуються роззброєння, їх регулювання, пропонування у відношенні цих принципів рекомендації.

Вона також має повноваження на обговорення будь-яких питань, що стосуються підтримки міжнародного миру, забезпечення безпеки, що були поставлені перед державами, у тому числі і членами і не членами ООН. Вони уповноважені щодо роботи щодо будь-яких питань до рекомендації зацікавлених державі до і опісля обговорення питань. [Международное публичное право: учеб. / Л.П. Ануфриева, Д.К. Бекашев, К.А. Бекашев]

Проте, будь-яке питання, яке потребує прийняття рішення передається ГА ООН до Ради Безпеки перед і опісля їх обговорення. ГА ООН не має права подавати власні рекомендації, що стосувалися б будь-якої ситуації і суперечки, у той час, коли РБ повинна виконувати стосовно них покладені на неї Статутом ООН певні функції, за умови, якщо сама РБ про це попросить.

ГА ООН має право організовувати дослідження і складає певні рекомендації з метою сприяння співробітництво в області економіки, соціуму, культури, освіти, охорони здоров'я, а також сприяє для здійснення людських та основних свобод для всіх, що не залежить від раси, мови, статі та релігії.

ГА ООН розглядає при отриманні щорічні та спеціальні доповіді РБ, а також реакцію та відповідь інших відповідних органів ООН. ГА розглядає також і бюджет, а також затверджує його. Вона має повне право висловлювати включно рекомендації, що за винятком рішень по питаннях

бюджету та процедури, що не мають обов'язкового характеру сили для членів ООН.

По рекомендації РБ вона має право призначити Генерального Секретаря ООН, влаштовувати прийоми в ООН нових членів, вирішувати питання призупинення здійснення прав, привілеїв держав-членів та їх виключення з ООН. ГА ООН має право обирати непостійних членів до Ради Безпеки, Ради з Опіки, членів ЕКОСОР, Міжнародного Суду ООН.

ГА має право також проводити регулярні сесії, що проходять кожного року у 3 й вівторок вересня. Також, ГА проводить спеціальні та надзвичайні спеціальні сесії. [Ушаков Н.А. Международное право: Учебник]

## 4.2. Рада Безпеки ООН

У відповідності до Статуту ООН, РБ повинна нести головну відповідальність щодо підтримки миру всього світу та забезпечення безпеки, до того ж, повинна за будь-яких обставин бути скликана будь-коли, якщо виникне загроза миру.

Рада Безпеки - орган, який налічує 15 членів, 5 з яких постійні : Росія, ВБ, Франція, Китай, США), а інші 10 мають статус непостійних відповідно до Статуту. Вони обираються ГА на 2 роки. Це відповідає процедурі, яка передбачена Статутом.

Рада має широкі повноваження щодо врегулювання суперечок міжнародного характеру мирним шляхом, а також категоричне недопускання будь-якої сутички військового характеру між державами. Також, РБ має повноваження щодо припинення будь-яких актів агресії, а також порушень іншого типу задля миру чи його відновлення.

Згідно із Статутом ООН, лише РБ і жодний інший орган чи посадова особа ООН має право приймати рішення щодо проведення операцій з використанням Збройних сил ООН, і вирішувати питання, які пов'язані із створенням і використанням Збройних сил ООН, зокрема, такі, як визначення задач і функцій збройних сил, їхнього складу і чисельності, структури командування, термінів перебування в районах операцій, а також питання керівництва операціями і розірвання дипломатичних відносин. [Лукашук И. И. Международное право]

Рада має право вирішити і вимагати від членів ООН вжити заходів, що не мають нічого спільного із використанням збройних сил, наприклад повне чи часткове переривання відносин у економіці, залізничних, повітряних, морських, поштових, телеграфних, радіо та інших засобів сполучення, а також відповідно розрив дипломатичних відносин.

Ці всі заходи вживаються задля надання тиску на державу, дії якого створюють загрозу міжнародному миру або являють собою порушення миру.

У разі, якщо Рада буде вважати, що дані заходи є недостатніми, вона має повне право вдатися до застосування повітряних, морських і сухопутних збройних сил. Дані дії включатимуть у себе демонстративну силу, блокади, операції збройних сил членів ООН.

Також, Рада може вносити рекомендації щодо прийому держав до членів ООН, їх виключення у разі порушення принципів Статуту ООН, щодо зупинки здійснення прав та привілеїв, які мають належність до членів ООН, або якщо проти цього члена вжиті заходів превентивного або примусового характеру. [Шлянцев Д.А. Международное право. Курс лекций.]

Рада робить рекомендації Генеральній Асамблеї ООН щодо призначення Генерального секретаря ООН, вибирає разом із нею членів Міжнародного Суду ООН і може вжити заходів для виконання рішення цього Суду, яке та чи інша держава відмовилося виконати. Згідно зі статуттом, Рада може приймати крім рекомендацій юридично обов'язкові рішення, виконання яких забезпечується примусовою силою всіх держав - членів ООН.

За весь час існування ООН не було практично жодного важливого міжнародного події, що ставив під загрозу мир і безпеку народів чи що викликає суперечки і розбіжності між державами, на які б не зверталася увага Ради, причому значна кількість їх стало предметом розгляду на засіданнях Ради Безпеки. [Современные международные отношения. Учебник]

Основною формою прийнятих Радою Безпеки рекомендацій і обов'язкових рішень протягом усього його діяльності є резолюції.

### 4.3. Міжнародний Суд

Міжнародний Суд має у своєму складі 15 суддів незалежного характеру, які обирались не залежно від їх громадянства. Більшу увагу приділяли високим моральним якостям, що відповідали б вимогам, які пред'являлись в їх країнах задля призначення на вищі судові посади, або які є юристами з визнаним авторитетом в області міжнародного права. Судді обираються Генеральною Асамблеєю і Радою Безпеки на термін дев'ять років з правом переобрання. Місцезнаходження Суду - Гаага, Нідерланди.

Міжнародний Суд ООН - головний судовий орган ООН. Цим в основному і визначається сфера діяльності Міжнародного Суду. Даний орган має безліч особливостей так як на відміну від інших міжнародних судів, сторонами розглянутих Судом справах можуть бути тільки держави. [7]

Звернення до Суду є факультативним, це означає, що держави передають спір на його дозвіл на підставі укладеного ними угоди-компромісу. Однак ряд держав, в тому числі Росія, за деякими міжнародними договорами, визнають юрисдикцію Суду в якості обов'язкової.

Суд зобов'язаний вирішувати передані йому спори на підставі міжнародного права, застосовуючи при цьому міжнародні конвенції, міжнародний звичай, загальні принципи права, визнані цивілізованими націями, а також як допоміжний засіб - судові рішення і доктрини найбільш кваліфікованих фахівців з публічного права різних націй.

Тільки держави можуть бути сторонами у справах, розбираємо Судом. Суд зазвичай проводить пленарні засідання, але він може також, якщо сторони про це просять, утворювати більш дрібні групи, звані камерами.

Крім судової Міжнародний Суд здійснює і консультативну юрисдикцію.

## **5. Спеціальні установи ООН**

Спеціалізовані установи ООН - це міжурядові організації універсального характеру, здійснюють співробітництво в спеціальних областях і пов'язані з ООН. Стаття 57 Статуту ООН перераховує їх характерні риси:

- 1) міжурядовий характер угод про створення таких організацій;
- 2) широка міжнародна відповідальність у рамках їхніх установчих актів;
- 3) здійснення співробітництва в спеціальних областях: економічної, соціальної, культурної, гуманітарної та ін .;
- 4) зв'язок з ООН.

Остання встановлюється і оформляється угодою, яке полягає ЕКОСОР з організацією і затверджується Генеральною Асамблеєю ООН. Така угода становить правову основу співробітництва ООН зі спеціалізованою установою. ЕКОСОР уповноважений:

- погоджувати діяльність спеціалізованих установ за допомогою консультацій з ними і рекомендацій їм, а також Генеральної Асамблеї і членам Організації;
- вживати заходів для отримання від них регулярних доповідей;
- забезпечувати взаємне представництво Ради і установ для участі в обговоренні питань в Раді, його комісіях і в спеціалізованих установах.

Спеціалізовані установи можна розділити на наступні групи:

- організації соціального характеру (МОП, ВООЗ);
- організації культурного і гуманітарного характеру (ЮНЕСКО, ВОІВ);

- економічні організації (ЮНІДО);
- фінансові організації (МБРР, МВФ, МАР, МФК);
- організації в галузі сільського господарства (ФАО, ИФАД);
- організації в галузі транспорту і зв'язку (ІКАО, ІМО, ВПС, МСЕ);
- організація в області метеорології (ВМО).[10]

### Міжнародна організація праці (МОП)

Спеціалізована установа ООН з 1946 року. Її штаб-квартира знаходиться в Женеві (Швейцарія). Зацмається розробкою політики і програм, які спрямовані на покращення умов праці та підвищення рівня зайнятості, а також займається встановленням міжнародних трудових стандартів, які використовують країни всього світу.

Мета МОП - сприяти встановленню тривалого миру шляхом заохочення соціальної справедливості, поліпшення умов праці і життєвого рівня трудящих.

Особливість МОП - тристороннє представництво в її органах: урядів, роботодавців і працівників (профспілок).

Головний орган МОП - Генеральна конференція, Адміністративна рада та секретаріат - Міжнародне бюро праці. Генеральна конференція може збиратися на чергові (щорічні) та спеціальні (у міру необхідності) сесії. На них кожна держава представлена чотирма делегатами: два - від уряду і по одному - від підприємців і профспілок. У період між сесіями Генеральної конференції роботою організації керує Адміністративна рада, що обирається Генеральною конференцією на 3 роки. Він складається з 56 членів.

### Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ)



Ця організація була створена в 1946 році на Міжнародній конференції з охорони здоров'я у Нью-Йорку. Їх Статут набрав чинності 7 квітня 1948 року, а штаб-квартира розташована в Женеві (Швейцарія).

Мета ВООЗ - досягнення всіма народами можливо вищого рівня здоров'я.

Основні напрямки її діяльності полягають у боротьбі з інфекційними хворобами, розробці карантинних і санітарних правил, проблемах соціального характеру, наданні допомоги в налагодженні системи охорони здоров'я, підготовці кадрів, боротьбі з хворобами.

Вищий орган ВООЗ, що визначає її політику - Всесвітня асамблея охорони здоров'я, у якій мають право бути представленими всі члени організації. Вона скликається щорічно.

Виконавчий комітет ВООЗ збирається не рідше 2 разів в році. Він складається з представників тридцяти держав, які обираються на три роки. Адміністративний орган - Секретаріат, його очолює генеральний директор.

### Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО)

Заснована організація в 1945 році на Лондонській конференції, а її Статут вступив у дію 4 листопада 1946 року. 3 грудня 1946 року ЮНЕСКО є спеціалізованою установою ООН, а її штаб-квартира знаходиться в Парижі (Франція).

Завдання ЮНЕСКО - сприяння зміцнення миру та безпеки. Це завдання виконується завдяки розвиткові міжнародного співробітництва у таких галузях як освіта, наука, культура, а також у використанні ЗМІ, подальшому розвитку освіти народного напрямку та поширення науки та культури.

Вищий орган - Генеральна конференція. Вона складається з представництва кожної держави-члена, а скликається один раз на 2 роки на чергові сесії.

Головним керівником ЮНЕСКО є Виконавча рада (у період між сесіями Генеральної конференції. У її складі налічується 51 представник держави, кожен з яких обирається на 4 роки. Обрання членів ґрунтується згідно із географічним розподілом.

Функції адміністративно-технічного характеру виконує Секретаріат, який очолює генеральний директор, якого призначають на 6 років.

## **6. Діяльність ООН**

### **6.1. Миротворча діяльність**

Одна з головних задач ООН - підтримка миру у всьому світі. Згідно із Статутом, усі держави-члени мають право вирішувати власні міжнародні суперечки тільки мирними засобами, утримавшись від загрози сили чи застосування її проти інших держав.

Протягом багатьох років Організація Об'єднаних Націй відігравала важливу роль у сприянні запобіганню міжнародних криз і в урегулюванні затяжних конфліктів. Вона здійснювала комплексні операції, пов'язані з встановленням і підтриманням миру і наданням гуманітарної допомоги. Їй

також доводилося запобігати назріваючі конфлікти. В постконфліктних ситуаціях вона все частіше вживає скоординовані зусилля, спрямовані на усунення корінних причин насильства і створення основ для міцного миру.[Современные международные отношения. Учебник]

ООН добивається вражаючих результатів, так, в 1948-1949 роках організація розрядила напруженість за часів Берлінської кризи, зняла гостроту Карибської кризи 1962 року та кризи на Близькому Сході 1973 року. 1988 рік ознаменування зусиллями ООН, які були докладені на мирне врегулювання, що припинило ірано-іракську війну, а наступного року, завдяки переговорам, які провела ООН, радянську армію успішно вивели із Афганістану. [Шлянцев Д.А. Международное право]

У 90-х роках ООН мала змогу посприяти відновленню незалежності Кувейту. Ця подія відіграла вагому роль щодо припинення громадянської війни в Камбоджі, Сальвадорі, Гватемалі і Мозамбіку, відновлення обраних урядів демократичним шляхом в Гаїті і Сьєрра-Леоне, а також врегулювання або запобігання конфліктів в ряді інших країн.

Найважливіше завдання ООН полягає у припиненні розповсюдження зброї, а також у скороченні і ліквідації, в кінцевому результаті, усіх запасів зброї масового знищення.

Організація Об'єднаних Націй служить постійним форумом для проведення переговорів з роззброєння, виробляючи рекомендації і виступаючи ініціатором досліджень в цій області. Вона підтримує багатосторонні переговори, що ведуться в рамках Конференції з роззброєння і інших міжнародних органів. В результаті цих переговорів були укладені такі міжнародні угоди, як Договір про нерозповсюдження ядерної зброї (1968 рік), Договір про всеосяжну заборону ядерних випробувань (1996 рік) і договори про створення зон, вільних від ядерної зброї.[Шреплер Х.А. Международные организации.]

Були укладені і інші договори, які забороняють розробку, виробництво і накопичення запасів хімічної (1992 рік) і бактеріологічної зброї (1972 рік), що забороняють розміщення ядерної зброї на дні морів і океанів (1971 рік) і в космічному просторі (1967 рік), а також договори, що забороняють або обмежують інші категорії озброєнь.

У 1997 році більше 100 держав підписали Оттавську конвенцію, яка ввела заборону на використання наземних мін. Організація Об'єднаних Націй закликає всі країни приєднатися до цієї конвенції та інших міжнародних договорів, що забороняють використання руйнівних видів зброї.[Современные международные отношения. Учебник]

Що базується у Відні Міжнародне агентство з атомної енергії, діючи на основі системи угод про гарантії, відповідає за забезпечення того, щоб ядерні матеріали та обладнання, призначені для використання в мирних цілях, не застосовувалися у військових цілях. А що знаходиться в Гаазі Організація із заборони хімічної зброї займається збором відомостей про хімічні об'єктах всіх країн світу і регулярно проводить інспекції з метою забезпечення контролю за дотриманням Конвенції з хімічної зброї.

В рамках своєї миротворчої діяльності Організація Об'єднаних Націй, використовуючи дипломатичні механізми, допомагає протидіяти сторонам дійти згоди. Рада Безпеки в рамках своїх зусиль з підтримання міжнародного миру і безпеки може рекомендувати шляхи запобігання конфлікту і відновлення або забезпечення миру, наприклад, за допомогою переговорів або звернення в Міжнародний Суд.[Каламкарян Р.А., Мигачев Ю.И. Международное право]

Важливу роль в миротворчій діяльності відіграє і Генеральний секретар. Він може доводити до відома Ради Безпеки будь-які питання, які, на його думку, створюють загрозу міжнародному миру і безпеці. Генеральний секретар може використовувати «добрі послуги», виконувати посередницькі функції або займатися «тихою дипломатією», діючи за

кулісами самотійно або через спеціальних посланців. Генеральний секретар також може використовувати механізм «превентивної дипломатії» з метою врегулювання суперечок до загострення ситуації. Крім цього, він може направляти місії з встановлення фактів, надавати підтримку миротворчим зусиллям, що вживаються на регіональному рівні, і створювати в країнах політичні відділення Організації Об'єднаних Націй для надання сторонам сприяння в зміцненні довіри.[Современные международные отношения. Учебник]

Діяльність Організації Об'єднаних Націй у все більшій мірі спрямована на усунення корінних причин насильства. Тому одним з ключових елементів побудови миру є допомога в цілях розвитку. У співпраці з іншими проорганізації системи і за участю країн-донорів, урядів приймаючих країн та неурядових організацій Організація Об'єднаних Націй надає підтримку розвитку управління, спрямованого на благо всього суспільства, встановленню правопорядку, проведенню виборів і дотримання прав людини в країнах, що долають наслідки конфліктів.

У той же час Організація Об'єднаних Націй допомагає цим країнам відновлювати адміністративні структури, системи охорони здоров'я і освіти та інші елементи соціальної інфраструктури, зруйновані в результаті конфліктів.

Деякі види цієї діяльності, такі, як спостереження за проведенням виборів в Намібії в 1989 році, програми розмінування в Мозамбіку і підготовка співробітників цивільної поліції в Гаїті, здійснювалися в рамках операцій Організації Об'єднаних Націй з підтримання миру, при цьому окремі аспекти цієї діяльності можуть продовжуватися і після згорання миротворчої операції. Інші види діяльності здійснюються на прохання урядів, як, наприклад, в Ліберії, де Організація Об'єднаних Націй відкрила своє відділення з надання підтримки процесу миростроительства, в Камбоджі, де функціонує Відділення Організації Об'єднаних Націй з

прав людини, або в Гватемалі, де Організація Об'єднаних Націй надає допомога в здійсненні мирної угоди, надаючи свій вплив практично на всі аспекти життя в країні. [Болдырев В. И. Основные сведения об Организации Объединенных Наций: Справочник]

В рамках своїх зусиль з підтримки миру і міжнародної безпеки Рада Безпеки засновує операції Організації Об'єднаних Націй з підтримання миру і визначає рамки їхніх повноважень і мандат. Більшість таких операцій передбачає участь військовослужбовців, які стежать за дотриманням режиму припинення вогню або створюють буферну зону, поки за столом переговорів ведуться пошуки довгострокових рішень.

В інших операціях можуть брати участь цивільні поліцейські або цивільні фахівці, які допомагають організувати вибори або здійснювати контроль за дотриманням прав людини. Деякі операції, подібні до тієї, яка здійснюється в колишній Югославській Республіці Македонія, розгорталися як превентивний захід і запобігали розв'язання військових дій.

У ряді випадків операції спрямовані на забезпечення контролю за дотриманням мирних угод і здійснюються у взаємодії з миротворчими контингентами регіональних організацій.

Операції з підтримання миру можуть тривати від декількох місяців до декількох років. Наприклад, операція Організації Об'єднаних Націй, розгорнута вздовж лінії припинення вогню між Індією і Пакистаном в штаті Джамму і Кашмір, існує з 1949 року, а на Кіпрі миротворці Організації Об'єднаних Націй знаходяться з 1964 року. З іншого боку, для проведення в 1994 році операції в смугі Аозу між Лівією і Чадом Організації Об'єднаних Націй знадобилося трохи більше місяця.[Каламкарян Р.А., Мигачев Ю.И. Международное право]

З моменту розгортання в 1948 році найпершої миротворчої місії Організації Об'єднаних Націй 118 країн добровільно надали в

розпорядження Організації більше 750 000 військовослужбовців і цивільного поліцейського персоналу. Разом з тисячами цивільних фахівців вони брали участь в 49 операціях з підтримання миру. В даний час в 16 таких операціях задіяно близько 14 500 військовослужбовців і цивільних поліцейських.

## **6.2. Дотримання прав людини, міжнародного права**

Завдяки докладеним зусиллям Організації Об'єднаних Націй урядами було укладено сотні багатосторонніх угод, які роблять світ безпечнішим і здоровим, більш перспективним і справедливим для всіх нас. Розробка цієї всеосяжної зводу норм міжнародного права і стандартів прав людини є великим досягненням Організації Об'єднаних Націй.

У Загальній декларації прав людини, прийнятої Генеральною Асамблеєю в 1948 році, проголошені основні права і свободи, якими володіють всі чоловіки і жінки, - в тому числі право на життя, свободу і громадянство, право на свободу думки, совісті і релігії, право на працю, освіта та участь в управлінні.

Юридично обов'язковий характер цих прав надають два міжнародних пакту, учасниками яких є більшість держав. Один пакт

присвячений економічним, соціальним і культурним правам, інший - громадянських і політичних прав. Разом з Декларацією вони складають Міжнародний білль про права людини.

Декларація заклала фундамент для підготовки більш 80 конвенцій і декларацій з прав людини, включаючи конвенції про ліквідацію расової дискримінації і дискримінації по відношенню до жінок; конвенції про права дитини, статус біженців і запобігання геноциду; декларації про самовизначення, насильницькі зникнення і право на розвиток.[Глебов И.Н. Международное право]

Зараз, коли нормотворча діяльність близька до завершення, Організація Об'єднаних Націй у своїй роботі в області прав людини переносить акцент на практичне здійснення встановлених норм.

Органи Організації Об'єднаних Націй з прав людини задіюються в зусиллях з раннього попередження та запобігання конфліктам, а також зусиллях, спрямованих на усунення корінних причин конфліктів. Ряд місій Організації Об'єднаних Націй з підтримання миру у своєму розпорядженні компонентом з прав людини: є такий компонент, зокрема, в складі місій в Грузії і в Гватемалі, а в Гаїті ця робота ведеться в рамках спільної операції Організації Об'єднаних Націй і Організації американських держав. В цілому заходи Організації Об'єднаних Націй в області прав людини здійснюються в даний час на місцях в 15 країнах і територіях.[Карташкин В.А. Устав ООН и ООН в глобализирующемся мире]

Заохочення поваги прав людини займає все більш помітне місце в зусиллях Організації Об'єднаних Націй зі сприяння розвитку. Зокрема, здійснення права на розвиток розглядається як один з елементів динамічного процесу, який поєднує в собі здійснення всіх цивільних, культурних, економічних, політичних і соціальних прав і сприяє підвищенню добробуту всіх членів суспільства.



## **Висновки**

ООН - міжнародна організація держав, створена з метою підтримки і зміцнення миру, безпеки і розвитку співробітництва між державами. Статут ООН, попередньо розроблений на конференції в Думбартон-Оксі в 1944 представниками СРСР, США, Великобританії та Китаю, підписаний 26 червня 1945 державами - учасниками установчої Сан-Францисской конференції 1945 і набув чинності 24 жовтня 1945.

На 1 вересня 1994 року в склад ООН входило 184 держави (в т. ч. Російська Федерація). Головні органи ООН: Генеральна Асамблея ООН, Рада Безпеки, Економічна і Соціальна рада, Рада з опіки, Міжнародний суд і Секретаріат. Штаб-квартира в Нью-Йорку. Офіційними мовами ООН є англійська, іспанська, китайська, російська і французька; в Генеральній

Асамблеї, Раді Безпеки, Економічній і Соціальній радах офіційним є також арабська мова.

Попередником ООН була Ліга Націй, організація, задумана за схожих обставин під час Першої світової війни і заснована в 1919 році відповідно до Версальського договору «для розвитку співпраці між народами і для забезпечення їм миру і безпеки».

Назва Об'єднані Нації, запропоноване президентом Сполучених Штатів Франкліном Д. Рузвельтом, було вперше використано в Декларації Об'єднаних Націй 1 січня 1942 року, коли під час Другої світової війни представники 26 держав зобов'язалися від імені своїх урядів продовжувати спільну боротьбу проти країн осі. В ООН в даний час входить 192 держави. З міжнародно визнаних незалежних держав в ООН не входить лише Ватикан. Статут ООН з'явився першим в історії міжнародних відносин договором, який закріпив обов'язок держав дотримуватися і поважати основні права і свободи людини.

ООН - лауреат Нобелівської премії миру. Раніше, в 1988 році, Нобелівську премію миру отримали Миротворчі сили ООН. До початковою членам ООН відносяться 50 держав, що підписали Статут ООН на конференції в Сан-Франциско 26 червня 1945 року, а також Польща. Протягом 1946-2006 в ООН було прийнято ще 141 держава реально в цей період входило до складу ООН більше держав, але цифра менше за рахунок виходу зі складу ряду держав, таких як Югославія, Чехословаччина внаслідок їх розділу на незалежні держави.

Наш світ увійшов в новій століття і тисячоліття з великою кількістю проблем політичного, економічного і соціального характеру. Вступ світового господарства в нову стадію розвитку означає що економічна міць кожної країни буде визначатися насамперед тим, наскільки вона зуміє вирішити глобальні проблеми, що стоять перед нею.

Однак, перетворення світової економіки, науково-технічний прогрес, прискорення обміну інформацією, пересування людей і товарів - все розвиток цивілізації веде до все більшого єдності світу, взаємозалежності між континентами, регіонами і країнами, і рішення проблем буде залежати від світової спільноти в цілому. Зростаюча взаємопов'язаність суперечливого, але все більш цілісного світу - найважливіша риса сучасного світового розвитку.

Тому роль Організації Об'єднаних Націй не тільки не зменшується, але безсумнівно посилюється на даному етапі. Вона об'єднує зусилля всіх країн, спрямовані на усунення проблеми, і це дозволяє впливати на неї більш успішно. Завдяки діям цієї організації вже вирішене ряд проблем, пов'язаних з усіма сферами життєдіяльності, робляться величезні успіхи в досягненні мирного, безпечного і благополучного розвитку більшості країн.

Крім того, вона прагне забезпечити однаковий рівень розвитку всіх країн, і в даний момент ООН концентрує увагу на забезпеченні стабільності і безпеки, дотримання прав людини в країнах, що розвиваються і які відстають у розвитку країнах.

Однак, у зв'язку з тим, що все більше посилюється тенденція до утворення однополярного світу, деякі країни роблять спроби ігнорувати рекомендації ООН і, прагнучи до власної вигоди, хочуть вирішити проблеми військовим шляхом.

Проте, багатий світовий досвід знову показав безглуздість такої поведінки, і все привело тільки до загибелі мирних жителів і військового контингенту. Таки приклади ми бачимо в Афганістані, Іраку, Югославії тощо

Тому для благополучного розвитку нам потрібно усвідомити всю значимість негайного вирішення глобальних проблем, і ООН в цьому буде відводиться одна з головних ролей.

## **Використані джерела**

1. Глебов И.Н. Международное право. – М.: Издательство «Дрофа», 2010. – 368 с.
2. Каламкарян Р.А., Мигачев Ю.И. Международное право. – М.: Эксмо, 2009. – 688 с.
3. Лукашук И.И. Международное право: особенная часть: учебник для студентов юридических факультетов и вузов. – Изд. 3-е, перераб. и доп. – М.: Волтерс Клувер, 2008. – 517 с.
4. Международное публичное право: учеб. / Л.П. Ануфриева, Д.К. Бекашев, К.А. Бекашев, В.В. Устинов [и др.]; отв. ред. К.А. Бекашев.

- 4-е изд., перераб. и доп. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2009. – 784 с.
5. Ушаков Н.А. Международное право: Учебник. – М.: Юрист, 2008. – 304 с.
  6. Шлянцев Д.А. Международное право. Курс лекций. – М.: Юстицинформ, 2009. – 256 с.
  7. Карташкин В.А. Устав ООН и ООН в глобализирующемся мире // Юрист-международник. 2009. №1. С. 12–15.
  8. Мансуров Т.Т. Понятие и общие признаки преступлений международного характера // Юрист-международник. 2008 №1. С. 32–35.
  9. Болдырев В.И. Основные сведения об Организации Объединенных Наций: Справочник – М.: Международные отношения, 2009.
  10. Лукашук И.И. Международное право. Общая часть. М., 2008.
  11. Международное право. Учебник. Изд. 3-е, доп. и перераб. / Отв. Ред. Ю.М. Колосов, В.И. Кузнецов. – М., 2009.
  12. Современные международные отношения. Учебник / Под. ред. А.В. Торкунова. – М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2009.
  13. Шреплер Х.А. Международные организации. Справочник. – М., 2009.
  14. Каламкарян Р.А., Мигачев Ю.И. Международное право. – М.: Эксмо, 2009. – 688 с.
  15. Болдырев В. И. Основные сведения об Организации Объединенных Наций: Справочник – М.: Международные отношения, 2009.
  16. Современные международные отношения. Учебник / Под. ред. А.В. Торкунова. – М.: "Российская политическая энциклопедия" (РОССПЭН), 2009.

17. Каламкарян Р.А., Мигачев Ю.И. Международное право. – М.: Эксмо, 2009. – 688 с.
18. Глебов И.Н. Международное право. – М.: Издательство «Дрофа», 2010. – 368 с.
19. Карташкин В.А. Устав ООН и ООН в глобализирующемся мире // Юрист-международник. 2009. № 1 . С. 12-15.
20. Шлянцев Д.А. Международное право. Курс лекций. – М.: Юстицинформ, 2009. – 256 с.
21. Шреплер Х. А. Международные организации. Справочник. – М., 2009.
22. Шреплер Х. А. Международные организации. Справочник. – М., 2009.
23. Современные международные отношения. Учебник / Под. ред. А.В. Торкунова. – М.: "Российская политическая энциклопедия" (РОССПЭН), 2009.
24. Лукашук И. И. Международное право. Общая часть. М., 2008.